

GENERATIEA VIITOARE

Revistă științifico-literară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

PARTEA ȘTIINȚIFICĂ

PARTEA LITERARĂ

Dr. C. CHABUDEANU

CORNELIU BOTEZ

Președinte de onoare: Dr. C. CHABUDEANU

Președinte activ: VICTOR C. RADOVICI

SUMARUL:

Din partea Ateneului, *C. Esarcu*. — Răspuns, *Corneliu Botez*. —
 Toamna, *Corneliu Botez*. — Doicele (urmare), *Dr. Chabudeanu*. —
 Sus pe deal (versuri albe), *M. Sigmund*. — O spectativă, *L. Co-*
lescu. — Epigrame (Luț N. D. G.), de *C.* — Cronică, *Verax*. —
 Sonet, *Eminescu*. — Cugetări și glăsuiri, *Eminescu*. — Pe dric,
Corneliu Botez. — Principele *Odojevski*, *Ed. Adamski*. — Prostia
 omenească, *Fleannorion*.

EDITURA «GENERATIEI VIITOARE»
 BUCUREȘTI.

ABONAMENTUL:

Pe timp de un an lei 20
Profesorii de ambe sexe și studenții universitari pe jumătate.

Numărul de Ianuarie, va apăre tipărit pe hârtie superioară, cuprindând cele mai alese bucăți, între care e de remarcat un articol însemnat al D-lui Dr. Chabudeanu, studiu psihologic asupra înfimițărilor și însușirilor lui Cezar August.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

«Cronica» va urma în fie-care lună.

Tot numărul de Ianuarie va avea și «Curierul Bucurescilor», cuprindând diferitele evenimente teatrale, politice etc. din București, care va fi cât se poate de variat și interesant pentru cititorii noștri din provincie.

Manuscrisurile trimise și nepublicate se ard.

„GENERATIEA VIITOARE“

IESE ODATA PE LUNA

Prim-Redactor: CORNELIU BOTEZ.

DIN PARTEA „ATENEULUI ROMÂN“

D-lui Președinte al Societății „Generația Viitoare“

Nimic nu onorează mai mult junele generațiunii de cât gratitudinea, ce ele arată acelora cari au lucrat pentru a mări patrimoniul moral al națiunii.

Vă felicit dar, pentru omagiul de recunoștință ce ați adus poetului Eminescu, făcându-i bustul printr'unul din artiștii noștri Români.

Oferindu-se acest bust Ateneului, D-v. aduceți omagiū bărbaților ce au lucrat, pentru a înființa în țeară o instituțiune de cultură națională.

Primim dar, la rëndul nostru, cu grațitudine bustul lui Eminescu, pe care 'l vom instala în vestibulul Ateneului,

Vă rog a agreea, D-le Președinte, încredințarea distinseii mele stime și considerații.

C. ESARCU.

RĂSPUNS

En. Domnului Enst. Sărcu

Măgulitoarea scrisoare ce ați adresat tinerei noastre societăți literare ne-a pricinuit cea mai adâncă surprindere și bucurie.

Numai așa, lucrând pe tărîmul acesta frumos, aducînd omagii celor care s'au martirisat pe altarul științelor și literilor pe de o parte, iară pe de alta, cu slabele sale puteri concurînd la ridicarea și la luminarea tot mai scînteetoare a acestui altar, vor putea generațiunile tinere, din care ne fălim că facem parte, a da mărirea țerei acestei, făcînd-o să s'adape pe deplin la soarele cel strălucitor al civilizațiunei.

Odată cu recunoștința Societății noastre pentru primirea ofrandei care vi s'a făcut, vă rog să bine-voiți a primi asigurarea celei mai distinse considerații ce vă păstrez.

CORNELIU BOTEZ.

TOAMNA

D-zei Rodica Theodor, Athanasiu

I

*Friguroasă, mohorâtă, bolta vînată și ninsă
Seamănă a fi oglinda maicei domnului cea plînsă;
Margini triste 'n jos i-arină, ori subțiri, p'alocuri rupte,
Șubredă și ciuruită ca un steag purtat în lupte.
Ostenite, plutitoare peste marginele-acele,
In pustie zări s'afundă stoluri lungi de rîndurile.*

*In bordeiuri închinare și cu ștrașent lungi, săracul,
Numa'n lacrimi ardețoare au aflat durerii leacul.
Vîntul îndoind sîlbatec crăngile subțiri și goale,
Umple aerul cu larva scump'a murmurului sale.
Dar ca galbenul de aur, haine mîndre și bogate
Fac pămîntului cel negru, frunze sparte și uscate.
Doar o cioară, greu se lasă într'un vîrf înalt de par
Peste șesurile 'ntinse croncănind cu glas amar.*

II

*Nebunatică, sglobie pragul cameri-ai călcat
Și te-ășești la gura sobei care arde necurmat
Ori și ce nădejdi de vară..... luminoasele scînteii
Ține și sar și joacă, s'erutând obrazii tîi.*

Lemnele 'n potop de flacări țipă și se frâng duios,
 Pe când viscolul obrasnic, bate 'n geamuri mâniaș.
 Duși-s cântăreții mândrii, șeguid pe verde ram,
 Și cu care-așa de bine și de drag ne 'nțelegeam.
 Dusă-î vara.... pe-a ta mână fruntea netedă o 'nclină
 Și spre-a rîsetului culme te apucă ca să.... suspini.

Dând perdelele 'ntr'o parte pe noptatele ferești,
 Intunericul cel aspru cu privirea cucerești.
 Gânditor și-astâmpărată lângă masa de brad vii,
 Mai asvêrli ochii pe carte, mai te lași de jucării,
 Iară după chipul rumen și frumos în adevăr
 Binisor ai dat în lături blonde șuvițe de păr.
 Și-un ceasornic vechi răsună... după ce o clipă 'nveți
 Te mai uiți la umbra-ți mare ce se mișcă pe pereți,
 Și'nadins de pat te-apropiă tot cu pași domoli, ușori,
 Când taman te-ajunge somnul și te iewe de subțiori.
 Iară albele cearșafuri le ridică să te culce
 Să mă crești și toamna este somnul dulce, somnul dulce.

CORNELIU BOTEZ.

MEDICINA POPULARĂ

DOICELE

(Urmare)

Taxil care trăia la finele secolului al XVI ținea ca doica să fie o femeie văduvă, din multe puncte de vedere.

Măuriceau permite în condițiuni particulare relațiunile sexuale; cu totă autoritatea lui cea mare, cei mai mulți autori susțin cu drept cuvânt, că abțința acestor relațiuni în timpul lactațiunei este cu totul indispensabilă, o însărcinare poate surveni, care aduce fără nici o îndoială diminuarea cantității laptelui și acesta în prejudiciul copilului, Taxil dar pusese punctul pe i.

O femeie care ar îndeplini diversele condițiuni enumerate până aci, poate fi o bună doică?

Nu se poate afirma în mod absolut.

Adevăratul criterium este sănătatea pruncului.

Dacă dispensele, diareele se repet și copilul scade, în loc să i se mărească greutatea, atunci doica trebuie concediată imediat, mai cu seamă când avisul medicului este dat în privința nutrițiunei copilului.

Căți-va din autori voesc, ca doica să fie mamă de un băiat, dacă femeia a născut în urmă un băiat, zice Taxil laptele său este mai de laudat, fiind-că ea are sângele său mai puțin excrementos. Aceasta este știința care și-a făcut timpul de și prejudiciile domină încă în unele familii.

Mauriceau alegea pentru a nutri o fată, o femea care născuse.

În alegerea unei doici, fața părului joacă un rol însemnat și foarte răspândit în toate clasele societății.

Unii, doresc oacheșele și această culoare este și clasică, căci nu mai departe Ambroise Paré o pretinde.

Alți, le plac blondele; și mulți mai indulgenți iau termenul de mijloc; mulțumindu-se cu cele smeade.

Toate acestea luate ca condițiuni relative mai merge, însă ca absolută ar fi o exagerațiune.

Era un timp cu toate acestea când țigăncile se preferau în locul româncelor, mai cu deosebire, când acestea din urmă aveau păcatul să fie bălăne; ast-fel, că Ambroise Paré putea să și facă un mare contingent în sălașurile emancipaților noștri.

Lăsând la o parte culoarea părului, o doică leneșe nu poate fi admisă; indiferența în spălatul și uscatul rufelor precum și în prinenitul este pernicioasă copilului care nu trebuie să stea mult timp în contact cu dejecțiunile sale. De multe ori copilul țipă, că e ud; țipă că este strâns și rău înfașat; țipă, că este rău ținut în brațe și nu i se astupă țipătul adesea, de cât înăbușindu-l cu țata și de multe ori se alege cu smuncituri și scuturături

De la doică se cere să aibă etatea de la 26—30 de ani, și laptele său să nu dateze mai mult de 18 luni, fiind-că s'ar putea da peste unele cari fac mai multe educațiuni succesive de lăptat.

Aleasă o dată doica în condițiunile cerute de puericultură, să se ia oare care precauțiuni pentru conservarea sănătății și lapteului său.

Igiena trebuie să evite două stări neplăcute: *indigestiunea și beția*.

Rondelet recomandă, de a nu schimba mult regimul alimentar al doicii; — și are dreptate. O țărăncă la dansa acasă mănâncă numai legume, carne mai de loc, puțin vin și lucrează în aer curat; prin urmare nu trebuie îmbăcșită într'o cameră și săturată în carne și în vin.

Nu este mai puțin adevărat însă, că schimbarea mediului cere și schimbarea regimului; aerul sănătos de la țară suplinește oare cum calitatea alimentelor, și aerul orașului fiind puțin curat, trebuie prin consecință o alimentațiune mai substanțială; — dară

această alimentație este peste măsură substanțială doica se îngrașe, laptele diminuează în cantitate și pruncul slăbește.

În cea ce privește băuturile alcoolice, toți autorii în general le prescrie.

Vinul se recomandă mai în toate cazurile, cu toate pledoăriile lui Aristote, Plinius și Rondelet, cari au trebuit să capituleze.

Cantitatea lui însă depinde de forța doiceii și de calitatea lapteului său.

Una din condițiile esențiale de sănătate este, ca doica să nu stea mult într-o atmosferă confinată; ea cată să iasă cel puțin o oră pe zi să schimbe aerul.

Este imperios, ca dânsa să doarmă suficient pentru care cuvânt, suptul copilului să fie foarte regulat, atât ziua cât și noaptea; să robotească, să nu stea tembela, căci o oare care activitate fizică este indispensabilă pentru justul echilibru al organelor sale.

* * *

BCU Cluj / Central University Library Cluj

După cât se vede nu este tocmai așa ușor să se găsească o doică bună.

Din partea multor părinți se observă o nepăsare complectă. Se mulțumesc adesea cu mai puține informații în alegerea unei doice, de cât pentru ori-ce altă slugă, cu toată necesitatea a se cunoaște o mulțime de detalii, ce trebuie să presinte aceea căreia i se dă în brațe copilul.

La popoarele barbare puterea paternei era fără limite.

Astăzi, obiceiurile civilizației nu se mai acord cu aceasta; și nimeni n'ar contesta legei puterea de a se supraveghea asupra micii progenturii, după cum supraveghează asupra cetățenilor în general.

În fața gravelor consecințe a le discreșcerii populației, legislatorul nu numai că poate interveni, dar chiar trebuie s'o facă căci salutea publică îi este confiata.

DR. CHABUDIANU,

SUS PE DEAL

(Versuri albe)

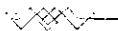
Sus pe deal stă mut locașul, sfânt și trist și singuratec,
Aruncând priviri de umbră peste văi, în adâncimi,
Jos în vale, ciobănelul fără grijă, fără doruri, y Cluj
Duce viața 'n veselie, mânând oile în pace,
Cântând doințele din fluc
Și din frunze melodii.

Este dealuri vine luna mare, palidă și rece,
Răspândind peste morminte pace groasnică, fiori.
Jos, în vale 'ntins pe iarbă doarme 'n liniște ciobanul
Legănat de frunza 'n freamăt și de visuri aurii,
Imbăiat cu totu 'n lună
Dus pe aripi de gândiri

Bate jalnic limba morții pe arama cea dogită,
Sus, din deal răsună 'n vale glas de clopot cobitor,
Și 'n tăcerea nopți-adâncă, așa de lugubru sună,
Cântecul de despărțire, cântul morților ce per.
Sus, un mort acum s'afundă
În pământ întunecos.

*Jos în valea cea adâncă se deșteaptă ciobănelul,
Și se uită în spre dealul ce se vede negru 'n zare
Și cu foc el măi ascultă, tristul cântec de 'ngropare,
'Ce se cântă ori și căruț, măi privind unde se duce
Tot ee 'n vale aci trăit-a
În plăcere saū în jale.*

*Băețase, băețase, care treci voios pe vale,
Tu ce puț codri 'n mișcare, opresci păsările 'n zbor,
Tu ce-adormi cu doina dulce argintiile isvōre
'Cine știe, cine știe, când și fie soarta ta
Sus pe deal întins pe scânduri
'Cântul veșnic ți-o cânta?*

O SPECTATIVĂ

I

Una din cestiunile care aș ar trebui să ni se înfățișeze c'un interes deosebit, căreia să'i sacrificăm cu succes o parte din timpul căutărilor noastre, este aceea de a cunoaște gradul și forța de înaintare, cu care nivelul nostru cultural s'a ridicat pân'acum.

În urma regenerărei civilisătoare, întreprinsă cu multă vigoare de la jumătatea secolului încoace, noi Românii, am căutat să ne scuturăm din somnolența și nepăsarea noastră barbară și îmboldiți de cerințele usuale ale streinătăței, am început să atragem influențele preponderante din Occident, silindu-ne a reține ceva din ele, a le introduce în obiceiurile noastre, spre a schimba și nimici direcțiunea veche.

Spre realizarea acestui măreț ideal, țara și-a pus la dispozițiune puterea și averea sa. În tendința de a călăuzi și ajuta pe cei ce ar voi să ia parte efectivă la scopul progresărei noastre, Statul a făcut și face o mulțime de sacrificii. Din toate părțile încă de la început s'au ivit pretențiuni și impulsuni, care făceau să se pară radioasă imaginea, sub care avea să apară viitorul, ce ni se deschidea. De pretutindenă răsăreau brațele care reprezentau voința de a concura la munca comună și căpeteniile acestor brațe, acei propovăduitori ai științei, acei apostoli ai Renașterii noastre, se arătau în totul demni de frumoasa și nobila lor țință.

Prin acești factori culturali s'a dat avântui unei mișcări naționale, opera a fost continuată de discipolii apostolilor și ast-fel

străbătându-se două-trei generațiuni, s'a putut pune bazele unui mecanism, care să conducă înainte curentul format prin munca stăruitoare și patriotică a câtor-va bărbați mari, încadrând în acest secol figurile lor venerabile alături cu învățații Incei.

Progresul dar s'a realizat încetul cu încetul, adeseori dând de greutatea mari, pe care numai grație unui caracter general de îndărătnicie și ambițiune, am reușit a le trece, sdruncinându-se adesea și temeliiile întregului edificiu.

Astă-dî însă ni se pare că numai predomină sufletele noastre aceiași căldură și spirit de cercetare, aceleași tendințe pronunțate ca în trecut. Astă-dî pare că ni s'a răcit entuziasmul și continuăm foarte slab și aproape într'un mod mecanic, adesea fără cunoștința țelului, fără învederarea intereselor, ce ar trebui să ne atragă operele mașinei progresului. Aceste opere nu sunt bune azi de cât ca efecte ale unei imobilități neproductive; învârtim o roată împrejurul osiei ei, crezând că o vom putea face să umble, fără a o așeza pe pământ.

II

Când am început noi a ne consolida politicește, a ne sălta din prostația în care căzusem, ni s'a înfătoșat înainte civilizațiunea în splendoare, în plenitudine; am fost orbiti de cultura desfășurată mai cu seamă la Francesi și conduși de spiritul de imitațiune pe de o parte, iar pe de alta în tendința de a ne ridica și noi la nivelul unei culturi superioare, am început a pune în mișcare forțele noastre. Pretențiunile însă de la început ne-au fost prea mari, *tendințele au izbucnit cu furie și îndreptate mercu în direcțiunea maintată, așa în cât am pășit repede, am alergat putem dic: și ast-fel s'aun produs salturi, ce au sguduul puternic întregul corp al edificiuului nostru cultural.*

În timpurile din urmă, din această frământăală n'am putut reține de cât o coerență de puteri slabă, *dar costisitoare*. Mișcarea, ce trebuie să evolueze spiritele noastre, nu e bine susținută, am rămas fără fundamentul necesar, pe care să se rezime stâlpii unei asemenea clădiri.

Causa esențială a acestei slăbiciuni și paralisări, provine din

lipsa de la început a unei procedări sistematice și gradate, care să preserveze fundamentele clărei.

Ca consecuență fatală și imediată al acestei clădirei neintemeiate, s'a produs o schimbare în direcțiunea și mijloacele, care conlucrau la opera, ce avea să asigure viitorul nostru. Acestor mijloace susținute de noi, li se acordau toate preferințele; însă tocmai aceasta deveni în urmă o cauză de ademenire, de atracțiune, în cât o mare parte din bărbații, care se destinaseră să-și consacre munca și intelgența pentru formarea așa dișei «armata progresului», s'au transformat în niște mercenari, care au coprins sub aparența unui scop frumos, toate sursele țerei, pentru a usă de ele ca mijloace de înavuțire personală, dar în realitate, fără a produce în schimb nimic temeinic, nimic care să denoate sîrguința pusă întru facerea datoriei de om și patriot, ci numai cuvinte bombastice și sforăitoare.

În aceste două-deci de ani din urmă nu putem constata decât oglindirea și spoiala unei culturî răsfatate și neglesă, spoială care se transformează în obicei, ce se perpetuă mereu sub acciași formă hipocrită.

III.

O altă observațiune ce trebuie să facem asupra începutului de mișcare, cu care s'a accentuat generațiunea noastră renăscătoare, va fi îndreptată din punctul de vedere al modului cum s'a introdus elementele de cultură în țara Românească.

Se presinta înaintea noastră pe atunci un grad înălțat de progres relativ în Occident și ni se impunea datoria de a căuta să stabilim metoda prin care am putea apropia poporul nostru incult principiile de învățământ, în așa mod în cât pe de o parte să le priceapă cu înlesnire și să le memoreze, în scop de a se cultiva iar pe de alta să poată întrebuița cu succes ceea ce silește să și însușească.

Două calități esențiale și proprii trebuia dară să întruncască sistemul nostru de învățământ :

1. Teoria culturii să se exprime clar și ușor de înțeles și pe lângă această se impunea ca o necesitate folositoare preocupățiunea de a mlădia caracterul noilor cunoștințe după înclinațiunile

poporului potrivit gradului de inteligență și dezvoltare, în care ne aflăm.

Din nenorocire însă aceste calități au lipsit metodei, ce s'a urmat pentru instruirea poporului și de aceea și până acum cultura noastră e streină și confusă. Și aici ca și în toate celea, am căutat și căutăm să imităm, fără a mai băga de seamă dacă spiritul nostru e capabil și propice *de a reține cu folos* imitațiunile și rezultatul a fost și este că se împuiază creerii tinerilor cu o mulțime de noțiuni, care în urmă își perd conturul și dacă nu dispar cu totul, dar tot nu rămân de cât schelete palide în capetele lor obosite.

Această defectuositate gravă a fost observată de mai mult timp s'a strigat pentru înlăturarea ei, dar deși s'a vădut cu ochii deastrele unei asemenea culturi imitative și neapropiate, totuși nu i'a fost să o înlocuiască. Dece? Fiind-că nu s'a studiat cu seriozitate și răbdare, fiind-că nu se cunosc adevăratele calități și predispozițiuni ale Românului, spre a le avea în vedere la întocmirea unei serioase programe de învățământ.

2. Un alt defect ce trebuie observat în sistemul nostru educativ constă în faptul că nu s'a dat un interes deosebit *practicei culturale*. Era de o necesitate să se stabilească o corelațiune strânsă între *imprimarea* în cap a cunoștinței și *punerea ei în aplicare*. La noi nu s'a susținut această nevoie, ci am lăsat la singura putere a inteligenței individuale de a trage foloasele, ce le-ar vedea, din noțiunile, cu care o îmbibam. Impracticarea această a cunoștințelor pe lângă că a slăbit memorarea lor, dar încă le a făcut infructuoase și tocmai aceasta era punctul esențial unde trebuia să se insiste, căci știut este că progresul solid se face prin aplicarea în practică și utilizarea învățăturilor.

Din aceste două lipsuri simțitoare în școala noastră se deduce în mare parte boala de care suferim; lincezeală în mișcarea noastră de civilizațiune, stagnațiune care produce lustrul cu care ne smălțuim, spre a ascunde nulitatea noastră interioară!

(Va urma)

L. COLESCU.

CRÂMPEE

Viața fie-cărei femei este o poemă de lacrimi.

Pasiunile tinereții turbură și neliniștesc adesea forțe mult, pacea și oboseala bătrâneții.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

De vreți să gustați amorul în toate manifestările lui, iubiți pentru întâia oară o femeie,— fetelor lăsați numai admirațiunea; ele nu știu de cât se viseze.

Cei mai mulți oameni își caut fericirea, risipind fără nici o socoteală viața.

Nu încercați nici odată să măsurați abisul patimilor omenești, dar luptați tot-deauna să vă ridicați cel puțin, de asupra propriilor voastre patimi.

Amorul care îmblânzește cele mai feroce animale, sălbăticește adesea inima omenească.

Vreți să nu îmbătrâniți nici-odată, strângeți-vă suveniruri.

Femeile plâng adesea în brațele amanților lor, amintindu'și când de un trecut nenorocit, când de împrejurările prezente a le vieții lor restrânse; și noi atunci sărutându-le, credem că plâng fericite de amor.

Vanitatea este un orgoliu neintemeiat, orgoliul este o credință desăvârșită despre noi înși-ne,

Dacă cu adevăr Dumnezeu a isgonit pe Eva din paradis, este că înainte de ea, nu întâlnește nici o femeie care s'o iubească.

Arta este mare întru atât, cât poate să ne înfățișeze talentul sau geniul omenesc, dar nici o dată în imitațiunea perfectă a naturei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Femeile rămân copii, cari nu îmbătrănesc nici odată.

Relativul fericirii ori cum ar fi el, e prea strâmt ca să mulțumească o fire omenească; — și obișnuința ori cât ar fi de nemărginită, e prea tirană, dacă scoboară pe om până la cea din urmă bestie.

Toate vietățile variază după climă și moravuri, femeia însă este un comun internațional. — Ea este una și aceeași la toate naționalitățile, adică: vanitoasă.

VASILE PETRESCU.

EPIGRAME

LUI N. D. G.

*Oamenii te-au constatat
Dup'atâtea verget-uscate.....
Fătul meu, a mai rămas
Medicii să te constate.*

*Cheltuind cernea'atâta
Ai vîrit oroarea 'n noi,
Unde pui că-î plin... de scrieri
Și hambarul de gunoî.*

*Iar dacă 'n jos ne-am scobori
Pe scara țisă animală,
Pentru valoarea literală
Tot staulul ți-ar conferi
Coroana cea imperială.*

*In caraghioase cronici, să ne 'ncondeț te-aț pus
 Dar mintea ta subțire departe nu te-a dus,
 Și 'n loc de o poreclă ți-aț pus numele jos,
 Găsitu-ț aț tu, oare, destul de caraghios?*

*Autorul plăsmuirei dise „Dragoste“ ești tu ;
 Dragostea, tot autorul, precum spus-aț, o făcu,
 Cine-o fi mâncat din clae? Tu te 'ntrebă tare mirat...
 Zutoru-ț slab de minte, căci a dis-o și-a uitat,
 Ci să stee la 'ndoință pot dismetecă și răi,
 Cum că Nuvelistul (!) nostru n'a mâncat și... restul clăi.*

C.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICA

În sfârșit după alăteia sacrificii și stăruinți am isbutit. Am putut vărsa tributul de recunoștință aceluși geniū nefericit, care călcând peste legile evoluțiunei, a produs o adevărată furtună și revoluțiune în literatură, de subț a cărora farmec nespūs, încă nu ne-am scuturat.

Din viaderea unui studiū analitic asupra operilor poetului, scris într'o seară de d. Corneliū Botez și dintr'o reprezentațiune teatralo-literară dată din inițiatiua directorului nostru — la care numeroase persoane de elită n'au pregetat să alerge, — s'au putut constitui fondurile pentru ridicarea unui bust mărețului bard, care s'a și executat de tinerul sculptor Filip Marinescu.

În ziua de 9 Decembre în prezența d-lui Esarcu, vice-președintele Ateneului și a inițiatorilor bustului, am instalat la Ateneū, în somptoasa sală de jos, chipul adorat și scump al lui Eminescu.

Într'o cuvântare scurtă, d. Esarcu, în numele Ateneului, a adresat mulțumiri pentru darul prețios ce i se făcea din partea *„tinerimei cea generoasă și nobilă și înclinată spre fapte mari și frumoase pentru toți acei cari au îmbogățit tesaurul literilor și științelor cu operile lor neperitoare.“*

Bustul este de două ori mărimea naturală și lucrat în teracotă cu mare talent și artă, cea ce lasă să se întrevadă viitorul talent ce așteaptă pe tinerul care l'a sculptat. Trăsăturile feței sunt pline de mișcare și viață. Umbrele mari ale ochilor, cu desăvârșire expresivă. Bustul repausează pe nisce cărți tot din teracotă.

În partea stângă (a inimei) este făcută o liră și în partea dreaptă un condei: secretul geniului defunctului poet.

Este lucrat după cea mai veridică fotografie, una din Viena, după care și d. Haiman și-a pus pe coperta calendarelor sale, o ilustrație fină.

Tot d. Filip Marinescu a lucrat și masca poetului pe patul de moarte, purtând o coroană de dafini pe creștetul capului, și semnul morții cel mai natural în umbrele dureroase pe care a știut cu atâta finețe să le arunce în trăsurile feței întregi.

Dar prin câte stările n'am trecut, ca să vedem isbit sfântul tel ce am fost plănuit.

Ba o gazetă din Capitală — unde sălășluia vrăjmașii noștri — a atras atenția *parchetului* asupra inițiativei noastre!

Dar și răsplată aceluși diavol veni în curând din partea studenților Universitarii.

Pentru niște necuviințe la adresa studentei în medicină P... a fost ars în dreptul bulevardului, cu cea mai mare batjocură și dispreț.

Dimpotrivă alte diavole, ca «Românul», «Adevărul», «Națiunea», au înregistrat în bine inițiativa noastră, dându-i toate posibilele încurajări.

Dar dacă *primul nostru redactor* a cugetat să verse tributul de recunoștință lui Eminescu, putem să știm că pretutindeni, cu mai mult sau mai puțin succes, s'au luat și se iau inițiative de baluri, de colecțiuni de bani, de concerturi, numai și numai a se constitui fonduri pentru ridicarea unui *bust de marmură* lui Eminescu la *Botozani*.

Toată activitatea e concentrată în mâinile studenților Universitarii, cari voesc ca acest bust să-l ofere Botoșenilor cu ocazia Congresului Universitar, care s'a decis a se ține în orașul natal al poetului în anul viitor.

Bustul va fi așezat pe un pedestal de marmură frumos sculptat, în piața Târgului, (executat, probabil, tot de Marinescu).

Pentru ajungerea acestui mare scop s'au împărțit liste de sub-

scripții atât de comiteiul studenților din Iași cât și de cel din București.

Din partea celor dintâi se va da și un bal pentru adunarea fondurilor, în saloanele Otelului Trajan în ziua de 16 Decembrie sub patronajul Doamnelor: Aglae Andrei, Elena Bastache, Rux. Camban, Maria Ciurea, Maria Climescu, Adela Cosmovici, Elena Densușianu, Cleopatra Genoi, Hortansa Gheorghiu, Olga Ghidionescu, Maria Holban, Maria Irimescu, Natalie Istrate, Ecaterina Leonardescu, Elena Mărzescu, Elisa Misir, Maria Morțun, Maria Petrovan, Matilda Poni, Aglae Râșcanu, Iosefina Râșcanu, Balășa Șendrea, Maria Stamate, Carolina Stravolca, Natalie Sutzu, Elena Ureche, Elisa Valeanu, Elena Vărgolici.

Iar membrii comitetului organizator sunt: Hortansa Ardeleanu, Eleonora Armașu, Catherinea Botez, Ema Holban, Lucia Manolescu, Cesar Parteni Anton, Al. Brăescu, Christ. Georgescu, St. C. Ioan, V. Lateș, P. Licu, Gavril Musicescu, Gh. Neculaș, L. C. Theodorescu, C. Vasiliu.

Balul promite să fie splendid și cu rezultate strălucite.

Din partea celor-alți de-aldoilea în frunte cu *Mentonidi* (student în medicină) s'a dat în ziua de 5 Decembrie un concert la Ploesci, de unde a eșit un folos de vr'o 500 fr. Pe iarnă vor da și în București, în localul Eforiei, un bal, care, sunt sigur, că va fi cel mai scântector bal, din câte au dat vr'o dată Studenții Universitari.

O! negreșit ca alăta entuziasm numai un geniu ca Eminescu a putut să-l producă în literatura Română.

Din fondul strâns și care se vor mai strînge i s'ar putea ridica chiar o statuie, de către țara recunoscătoare.

Dar de ce nu o face? de ce?

Un monument. D. Titu Liviu Majorescu a dat ideea ridicării unui mare monument de marmură la mormântul lui Eminescu.

S'a și format în acest scop un comitet întocmit din D-nii *Th. Rosetti, J. Negruți, Brăneanu, Carageabi, Săveanu, Râvneanu* și *Majorescu*.

Deja s'au liberat nisece liste de subscripțiune cu suma determinată de 50 de bani, cari se umplu cu o miraculoasă repețiune.

Am uitat să spun că tot la Iași va vorbi d. Leon Grigorescu (de curând licențiat în drept) despre „*Femeea Modernă*“. Va fi o mică plată de intrare, care se va încasa tot la casa fondurilor bustului.

După spusele directorului revistei noastre, din reprezentația teatralo-literară dată la Dacia, unde d. Botez a ținut o scurtă cuvântare, bine simțită și aplaudată frenetic în fața bustului lui Eminescu, adus pe scenă, *abea s'ați scos* cheltuielile -- de și lumea a fost destulă -- așa că meritul bustului pare a rămâne broșurei „*Eminescu*“, tipărită vara aceasta, studiu analitic al d-lui Botez, care s'a încredințat spre desfăcere directorului nostru și s'a epuizat în timpul cel mai scurt, de și a fost tras în 1,200 de exemplare, -- din care o parte cu prețul de 1 leu și o alta pe hârtie ordinară cu prețul de 50 bani.

Aceasta o dăm spre definitivă lămurire. Se cuvine : *Să dăm Cezarului ce este a Cezarului.*

Dară am întrebat mai sus, *de ce* cu fondurile care se constituiesc, nu se iea *inițiativa cea mare*, a se ridica o statuie geniului nefericit ?

Dacă toți o au în minte, o visează, de ce nu se gândesc de la început să dea răsplată cuvenită *post mortem* acestui colos reformator al poeziei și gustului literar ?

Fînd de cea mai mare însemnătate aceste întrebări și *mat ales* răspunsul care să le deslege, mă rezerv a vorbi pe larg în viitoarea mea cronică de Ianuarie.

Iară până atunci :

Pace ție, celitorule !

VERAX.

SONET ¹⁾

Afară-î tomnă, frunza 'mprăștiată,
Iar vântul svêrle 'n geamuri grele picuri,
Și tu citești scrisori din roase plicuri,
Și într'un ceas gândești la viața toată.

Pierdându-ți timpul cu dulci nimicuri,
N'ai vrea ca nime 'n ușa ta să bată,
Dar și mai bine-î, când afară-î sloată.
Să ștai visând la foc, de somn să picuri.

Și eă ast-fel mă ui: din jeț pe gânduri,
Visez la basmul vechi al zinei Dochii,
In juru-mi ceața crește rënduri, rënduri...

De-odat'aud foșnirea unei rochii,
Un moale pas abea atins de scânduri,
Iar mâni subțiri și reci mi-acopăr ochii.

¹⁾ Cel mai perfect sonet al lui Eminescu după părerea redactorului.

CUGETĂRI ȘI GLĂSUIRI

DE EMINESCU

Adevărul, aur?

După aur aleargă toată lumea, de adevăr fug toți.

* * *

Și cultul tău, femeie, în lumca tinereții,

Nu va găsi ateu.

* * *

Egalitate nu există de cât în matematici.

* * *

Acum câți-va ani, Eminescu vedând năvala de oameni, cari ieșeau înaintea Regelui, la serbătorea națională din 10 Maiu a exclamat:

„Iată nisce nebuni, care aleargă după alt nebun.“

(Va urma)

PE DRIC.....

De dricul cel cu negrii căr,
Cu ângeri aripați și goți,
Copilul palid și bălăi
Mergea pe calca de apoi.

În umbră dulce e-adâncit
Și chipul lui slăbit și drag,
De timpuriu îngălbenit
Și dus în racla cea de saq.

Unite-s micile lui năni
Și ochii stinși sub pleoape mari
De și luciră săptămâni,
Clăa de negrii și de clari.

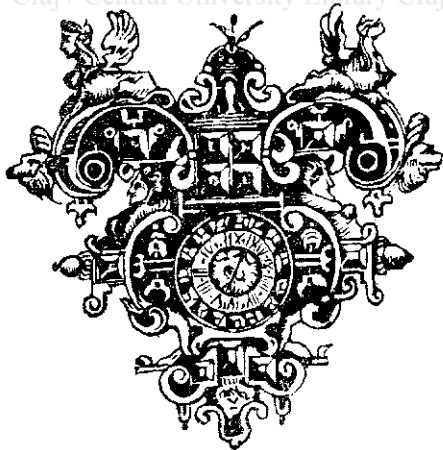
Un clopot, greș și înecat
În aer tângue pe mort,
De urma dricului urmat
De lumea cea în negru post.

Ușor pe petre legănat
În pas nesigur și domol,
Din ținuturile 'ntunecat
Se 'ntoarce-a lene dricul gol.

Căci ciocliră cei poșaci și reci
Călări pe căte-și patru cai,
Că dă dus pe drumul cel de veci
Copilul palid și bălai.

CORNELIU BOTEZ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PRINCIPELE ODOJEVSKI

și

LITERATURA ARISTOCRAȚILOR RUȘI

Intracă curgerea secolilor trecuți, literatura Rusească era aproape cu desăvârșire în mâinele aristocraților, care nu se sus-traseră încă bine de sub înfrurirea celor mai cunoscuți scriitori Europeni, cu care veniseră în atingere.

Mult timp se socotiră singurii scriitori ai Rusiei, curtezanii palatului, funcționarii înalți și pe de asupra, alte condee aduse din străinătate.

Și dacă distinsul *Lamonosov* era născut din o familie săracă de pescari, apoi desigur că forma o abatere de la regulă, tot așa și *Derșavin*, *Sumarcof*, *Visin*, *Dimitrief*, etc., care făcuseră parte din clasa plebeilor, și care se pun alături cu *Pușchin*, *Lermontof* principele *Visemski*, principele *Dostoevski*, *Șucovski*. Contecele *Soluhub* etc. cei mai distinși romanțieri ai veacului al 19.

Se părea că aceștia erau prea vanitoși nu atât de meritele lor literare, cât de titlurile care le dobândiseră, așa se povestește că Puskin a rămas foarte mâniat, când întâlnindu-l cine-va l'a intitulat poet și nu *magnat*.

Așa de mare li era slăbiciunca după titluri.

Și nu priméu pe nimcni în casa lor, dacă nu era de pildă conte orî cel puțin decorat.

A fost o minune curată că s'a putut introduce în salónele lui Lermontoff, bătrînul și grosul Kiriloff, bibliotecar imperial.

Dar să luăm un exemplu și mai bătător, la *Turghenef*.

Invitându-l odată la masă pe Kirilof, și vedënd figura și mina acestuia, un interval de douë césuri nu deschisc gura măcar, apoi s'a ridicat cam naiv și zâmbind de la locul lui, poruncind :

«*Domnule Ivan Andrievice, un purcel cu salată să fie preparat pentru d. Kirilof.*»

În casa contesei *Caramzin* se vedeau cei mai renumiți scriitori, pe lângă *Puskin*, prințul *Visemski*, *Șukovski* și musicantul General *Luzov*, mult cunoscutul și recezentul în arte și sciințe Contele *Tolstoi* și alții.

Oamenii fără înaltă vază nu erau primiți.

O purtare nobilă însă și umanitară caracterizează pe principele *Odojevski*, a cărui origină pare a se perde tocmai în neamul lui *Ruric*.

Acest principe nu se simțea jenat intrând în discuție cu oricare literat, considerându-l ca pe un confrate al său și căuta, în adunările literare care se țineau de obște duminicile, să împartă între toți armonica și fraternitatea.

Saloanele principelui *Odojevski* erau deschise pentru orî cine fără excepțiune, dovedindu-și purtarea lui nobilă și democratică în toate ocaziunile, unde știea să fie om literat, cum în adevăr la curte era un om politic, și între aristocrați, cel mai aristocrat.

În tinerețe fusese cel mai aprins liberal, dară când, după catastrofa din anul 1852 fratele său fu condamnat a fi deportat în Siberia, el lepădă onorurile și funcțiunile palatului, ocupându-se ore întregi numai și numai cu nuvele, scriind în genul celebrului *Hoffman*.

Ultima lui operă este intitulată «*Bucătăreasa din Sardinia.*»

Iubitor și protector al tuturor talentelor, adorat la rëndul lui, ajuns în vârstă de 66 de ani, după atâta activitate se săvârșese dintre cei vii în anul 1869.

S'a găsit biblioteca lui în cea mai mare neorânduială, multe manuscrise abea începute și în urmă date în părăsire.

Se istorisește de el din ultimii ani ai vieții, că într'o seară îi veni gustul ciudat de a îmbrăca costumul lui Faust.

Simpatic și talentos, liberal model — însuși Turghenef lua pilde după el — Odojevski este recunoscut drept unul din cei mai gustați Romantieri ai Rusiei de azi.

ED. ADAMSKI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROSTIEA OMENEASCĂ

Prostiea omenească, privită din cele mai însemnate ale ei puncte de vedere, poate sau nu să fie considerată ca un subiect de observațiune științifică? Noi ne pronunțăm afirmativ, cu toate că până acum această chestiune nu s'a trecut în nici un cadru de clasificățiune. De altmintelega, ea formează un tot prea vast și prea complex, pentru ca să poată aparține unui gen special, unei categorii determinate; și fără îndoială că cauza *întinderii și universalității sale*, a rămas în afară de orice studiu pozitiv, propriu zis. Astăzi chiar, în această scriere noi n'avem pretențiunea de a trata, acest nemărginit subiect, în toată întinderea lui, ci numai vom examina una din părțile sale cele mai interesante, cele mai serioase și cele mai vrednice de atențiune: militarismul celor una miă patru sute milioane de suflete omenești, cari în acest moment populează mica planetă estravagantă care rătăcește, de când este lumea, între Mars și Venus.

Omenirea este într'un rebel neincetat contra ei însăși, fără ca vr'o dată să-și fi dat osteneala a se întreba pentru ce. Ea și deschide vinele numai pentru plăcerea de a vedea cum i se scurge sângele, cel totdeauna lin și totdeauna reînviat.

Căți oameni mănâncă resbelele într'un secol? Raporturile oficiale ne dau puțința a calcula, cu multă înlesnire, numărul soldaților omorâți în timpul resbelelor moderne; și cele mai acreditate,

tratate de istorie, păstrează indelurile documente cari să ne dea deplină convingere într-aceasta. Astfel de exemplu noi știm astăzi că rebelul cel neexplicabil dintre Francezi și Germani la 1870-71 a făcut 250,000 victime de amândouă părțile, că în timpul rebelului cel repede al Italiei la 1859, au căzut în lupte, sau au murit prin spitale 63,000 oameni; că jocul dintre Prusia și Austria la 1866 a făcut să piară 46,000 indiviși; că rivalitatea dintre nordul și sudul Statelor-Unite a cauzat, la 1862—1864, moartea a 950,000 oameni. Mai știm asemenea, că rebelatele primului imperiu au versat sângele a cinci milioane de Europeeni; și că de la 1815 încoace Franca a mai avut încă două-șeci de rebelate. Adunând cifrele victimelor făcute de rebelate în timpul unui secol, în diversele state ale Europei, găsim un total de 19,840,900, numai pentru părțile cele civilizate: Europa și Statele-Unite.

De la originea istoriei, toți așa au fost, începând cu rebelatul Turcii. Unele din acele bătălii remarcabile, când lupta era corp la corp, cu cuțitul și cu măciuca, au avut memorabila onoare de a lăsa pe câmpul de război până la două sute mii oameni; exemplu: învingerea Cimbrilor și a Teutonilor de către Marius, și cele din urmă lupte mai însemnate ale lui Atila. Cruciadele merită în particular o mențiune din cele mai onorabile, atât pentru blândețea cât și pentru utilitatea lor, dară fără a ne mai perde detalie, să ne mulțumim a constata că, în termen de mijloc, *în Europa, într'un secol sunt 18 până la 20 milioane de oameni omorâți de către acea inteligență și omenoasă instituțiune, numită rebel*. Atâția oameni, toți în vârstă mijlocie de trei-șeci ani, dacă s'ar înșira unul lângă altul ținându-se de mână, ar forma un lanț lung de 4,500 leghe care ar străbate toată Europa și Asia; dară epidemia războinică din Europa, atinge acest șir de vieți omenești și ca o comotaune electrică, isbind pe rând în fie-care, îi culcă pe toți morți la pământ și pe fie-care secol, un astfel de lanț de ființe ese din pământ, ca să piară tot în același mod, urmându-se totdeauna și necontentit astfel.

Națiunile din extremul orient (imperiu chinez și cele alte părți vecine) formează o a doua grămadire de oameni, cari și varsă aproape aceeași cantitate de sânge. Toți ne aducem aminte de

acei eroi glorioși Giughiscan și Tamerlan, cari însemnau stațiunile în calea lor, prin piramide de capete omenești. Aceea ce noi cunoaștem despre popoarele dese barbare, ne arată asemenea că și ele erau în lupte continue, dară cari nu doborău într'un timp egal de cât patru până la cinci milioane de animale cuvântătoare.

În total ajungem la un minimum de *patru-deci milioane* oameni, în floarea vârstei, pe cari omenirea îi distruge într'un secol, în neîncetatele sale rebele politice, religioase sau internaționale.

Statistica generală de asemenea probează că, de la rebelul Troei, adică de la începutul istoriei noastre, fiind cam trei mii de ani, n'a trecut nici un an fără ca un rebel ori-care, aprins colo sau dincolo, să nu asasineze contingentul său de indiviși. Ce dic? De la rebelul Troei. Dar dacă credem tradițiunile creștine, îngerii nu se bateau și ei în Cer? Nu oare pe învingerea îngerilor rebeli, se întemeiază existența diavolului, tentațiunea Evei, greșeala lui Adam, pecatul original și venirea Mântuitorului?

Din timpul rebelului Troei, de la David (care avea o armată permanentă), de la Semiranida, Sesosare, Xerse, Cyrus, Cambis, se constată cronologicesc că, cele 40 milioane ale noastre, se aplică acestor trei-deci de secole ast-fel în căl, totalul oamenilor distruși de rebele, de la începutul istoriei noastre asiatico-europenă, poate să se evalueze, cu cea mai mare dreptate, la *1,200 milioane*.

Această cifră represintă aproape totala populațiune actuală de pe suprafața pământului.

Ast-fel, în decurs cam de vr'o trei mii de ani, de pe la rebelele Faraonilor din Egipt, invaziunile Mongolilor și Chinezilor, conquizele lui Alexandru etc. etc. s'au însumat cu cînste și oficial, ațesea chiar înălțând cântece către Deu armatelor (căci fie-care are pe al său), sau facend musică instrumentală în chipul cel mai sgomotos, s'a sugrunat, dic, atâtea ființe omenești câte sunt actualmente pe toată întinderea globului pământesc!

Dară ce însemnează acest număr?

Este dină, soarele și respândesc lumina și căldura asupra lumii întregi. Câmpurile sunt înverzite, orașele însuflețite, satele

incongiurate de lucrători. Milioane de oameni trăiesc, muncesc, produc. Știința își dezvoltă splendorile ei la contemplarea spiritului; istoria, romanul, aduce sub privirea cititorului tabloul diverselor grupuri care populează lumea; industria transformă fața naturii; munții se apleacă, văile se înalță, mările se retrag, ecuatorul și polurile își dau mâna; aburul suprime timpul, stăpânește mările, culreeră popoarele; electricitatea face să palpite de o comună viață Europa și America: soțul își conduce logodnica la bine-cuvântarea huiचेi, copilul se joacă la rațele soarelui; viața își desfășură pe suprafața pământului strălucirea ei veselă și divină....

Dară iată că soarele a apus, noaptea este neagră, tăcerea lugubră. Moartea, scoborându-se din veșduburțile cele întunecate, moartea funebă, sosese, ținând în mânele sale o coasă de oțel. Ca și pasărea de noapte al cărei sbor da fiori, ea trece, și întinde mâna către cele patru puncte cardinale, traversează spațiul întunecos și dispăre în profunditate; gestul ei oprește omenirea în loc; trecerea ei adormă toată suflarea cu somnul cel mai de pe urmă; mâne nimenea din noi nu se va mai deștepta. Soarele va lumina un pământ mort. Nici într-o țară din lume nu mai este cine-va viu ca să poată contempla aceasta. Parisul, Londra, New-York, Saint-Petersburg, Viena, Berlin, Roma sunt de o dată fără mișcare ca și nise mașini, cărora într'un moment le lipsese focul. Ulițele sunt pustii, locuințele sunt pline de morți; orașele, satele sunt ca nise cimitire....

După câte-va zile, vântul, care suflă peste acest mormânt universal, nu mai duce în spațiu de cât odoarea grețoasă a milioane de corpuri descompuse; de la locuințele cele singuratece până la țermurile râurilor, de la orașele împestate până la câmpiile fără margini, tăcerea gigantică, asociată pe ruinele globului, dorme în mijlocul acestui întins și nemăsurat câmp de morți, în mijlocul acestei armate întinse de 4,200 milioane de cadavre.

CAMILE FLAMMARION.

(Va urma).

Waterloo, Iunie 1885.

(Le ton journal, reprod. după România).

Director-proprietar: Eduard M. Adamski.

